

Приятели, Честита Нова Година

От сърце ви пожелаваме щастие, здраве, светли дни и плодородна година!

КОАЛИЦИЯ "ЗА ДА ОСТАНЕ ПРИРОДА" ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН ДЕКЕМВРИ 2009



Този бюлетин се издава с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия чрез Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство по проект "За да остане природа".

This project is supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through the EEA Financial Mechanism.



В този брой на бюлетина ще ви разкажем накратко за природозащитните насоки, в които доброволци, експерти и граждани отдаваха сърцето и свободното си време през изминалата 2009 година. Накратко и с линкове за Горите, Водите, голф игрищата, вятърните и водните електроцентрали, обученията, фестивалите и пътуванията. За Иракли, Странджа, Кара дере, Рила, Витоша и още хиляди насоки, в които се опитахме да работим.

ПОЧИСТВАНИЯ И ЗАЛЕСЯВАНИЯ

Както знаете, Коалицията обхваща над 30 организации и граждански групи и тази година с къде съвместни, къде самостоятелни усилия успяхме да проведем над 200 акции по почиствания и залесявания. Дори създадохме блог, в който стотици граждани се включиха с малки акции за почиствания на градинки и паркове. Ако проявявате интерес, ето тук можете да видите някои от лагерите и акциите:

<http://forthenature.org/news/766>,
<http://forthenature.org/news/754>,
<http://forthenature.org/news/763>.



Другите вдъхновяващо-положителни дейности на доброволците на Коалицията бяха свързани с обучения, пътувания по градове и презентации на различни форуми, работа с деца от домове, училища и детски градини. Наистина е невъзможно (или ще се наложи километричен бюлетин) да разкажем за хилядите дейности, свързани с опитите ни да насърчим създаването на функциониращо гражданско общество из цяла България, по-съзнателно и информирано отношение към природата и бъдещето на децата ни. Но ако имате желание да проверите на практика с какво можем да помогнем в тези насоки, вижте как можем да дойдем и във вашия град: <http://forthenature.org/news/1150>.

Ето някои от любимите ни презентации и посещения:

- ⇒ Първи випуск деца, завършили Художествената ЕКОакадемия: <http://forthenature.org/news/977>.
- ⇒ „Можем да спасим планетата“ беше посланието на 100 деца от Сандански и околността: <http://forthenature.org/news/812>.

Коалицията и кампанията за Рила и тази година обиколиха градове, форуми и фестивали, за да представят заплахите пред българската природа пред заинтересованите граждани и да събират обществена подкрепа – Бургас, Варна, Велико Търново, Русе, Царево, Созопол, Малко Търново, Кюстендил, Беглика, Картали, Балчик, Кърджали, Дни на предизвикателствата в София...

Иначе не толкова креативната и забавна част от работата на Коалицията се състоеше във внасяне на стотици становища, следене на случаи с потенциално незаконно или унищожително въздействие върху природни кътчета из цялата страна, водене на дела, контакти с институции, сезиране, проекто предложения и експертни становища.

Ще обърнем внимание на развитието на някои от дейностите през изминалата година. Първо Безценното богатство на страната ни – Горите!



Преди почти една година завърши част от епопеята ни срещу заменките на гори и тяхното поголовно изсичане за строителни площадки - след множество действия, становища и лобиране прибегнахме до едномесечна обсада на парламента, за да се гласува прекратяването на заменките на държавни и общински гори. Ето тук накратко за същността на проблема: <http://forthenature.org/news/884>. Имаше съвместни протести със земеделци, майки и студенти, които завършиха с полицейски произвол и насилие, за които все още няма санкционирани и наказани. Ако искате да си припомните събитията, можете да погледнете този линк за видео: <http://forthenature.org/video/93>. Въпреки недемократичния и насилствен край на протестите, Народното събрание гласува прекратяването на заменките на гори.

След това бивши и настоящи управници се биха в гърдите и поеха ангажименти за разследване, наказване и най-вече приемане на мораториум за смяната на предназначение на заменените гори. Казано простиичко, ако си заменил гора и си получил такава апетитна на първа линия до морето, в следващите 20 години не можеш да променяш предназначението ѝ и ще стопанисваш гора! Това беше твърдо предизборно обещание и ангажимент и на ГЕРБ, и на СДС (можете да проверите). Но още не сме го видяли реализирано. Все пак сме оптимисти и вярваме в съвестното управление, ако

то не се появи – е, ние можем да играем ролята на външна съвест :))

Междувременно държавните институции и неправителствените организации показаха, че могат да работят съвместно и успешно за опазването на българските гори. Това се случи чрез проекта „Спаси гората“ (<http://spasigorata.net/project>) на Блулинк, в който партньор беше Държавната агенция по горите. Целта на проекта беше да се ограничат незаконните сечи в България като се въвлечат активно обикновените граждани и се създаде онлайн платформа за подаване на сигнали. Бяха проведени няколко обучения за разпознаване на незаконни сечи, на които можеше да присъства всеки желаещ. Радостното е, че действително имаше готовност за сътрудничество от страна на служителите на ДАГ (в момента ИАГ – Изпълнителна агенция по горите). Активността от страна на гражданите, подаващи сигнали, също е впечатляваща, както може да се види на сайта **spasigorata.net**. Макар и не всички сигнали да са достоверни, най-важният резултат е нарастването на гражданската ангажираност, както и готовността на държавните институции за съвместни действия за ограничаването на безразборното изсичане на българската гора.

ЧЕРНО МОРЕ - МНОГО Е ДОБРЕ...

Друга важна за нас тема е презастрояването на Черноморието, унищожението на малкото останали диви плажове и почти тоталното изчезване на къмпингите. От малкото черноморска ивица, която имаме, са останали 8 диви местности, четири от които имат голяма пясъчна плажна ивица – Камчийски пясъци, Кара дере, Иракли и крайбрежието на Странджа. Притеснява ни въпроса какво ще остане като наследство за децата ни и какви ще са последствията върху цялостната екосистема на Черноморието, ако всеки, който има парче земя, реши да строи. Надяваме се държавата да си влезе в ролята на регулатор на обществените взаимоотношения и да помисли за цялостното развитие на района чрез предварително реално планиране. Простичко изпълнимо и обществено отговорно би било

приемането (като пример може да се види Франция) на останалите диви плажове за наследство за поколенията и тяхното опазване и развитие.

Накратко ще ви разкажем за Иракли, Кара дере и Камчийски пясъци през 2009.

Иракли. МОСВ най-накрая обяви защитена зона Иракли–Емине по Директивата за птиците на мрежата Natura 2000. Знаменателно събитие, което се случи през август. За съжаление, заповедта за обявяване съдържа абсурден прецедент – опит да се подчини европейското законодателство на общински решения. Иначе казано – забранено е унищожението и строителството там, докато общината (в случая Несебър) не реши друго. Нашият въпрос – точно община Несебър ли ще вземе най- правилното решение за опазване на биоразнообразието на единствения див плаж, останал в общината? Иначе и Европейският съюз си каза тежката дума и започна процедура срещу България заради унищожението на река Вая и незаконния строеж на Суис Пропъртис в местността Иракли. Надяваме се това да доведе до рекултивация на реката и сечите, а не до наказателни процедури заради държавно и институционално бездействие.



Кара дере. Надявахме се, че икономическата криза ще спомогне този район да бъде пощаден от безконтролно застрояване, но през миналия месец се проведе обществено обсъждане за строителството на вилно селище в землището на село

Горица. Така че разчитаме на вашата гражданска позиция и спазване на законите от страна на инвеститори, община и институции.

Камчийски пясъци. През тази година най-сетне Коалицията получи достъп до някои ключови документи, разкриващи цялата схема на замени на имоти и прекатегоризиране на земеделски земи, която би позволила на "Мет Риъл Истейт" и нейните дъщерни фирми да реализират плановете си за застрояване на Камчийски пясъци. Вижте как РИОСВ-Варна решава да не извършва екологична оценка на плановете за застрояване на хиляди декари в община Долни Чифлик, както и много други документи на: <http://forthenature.org/documents/category/22>. Също интересна статия може да прочетете тук: <http://www.moreto.net/novini.php?n=68820>.

ПРИРОДНИТЕ И НАЦИОНАЛНИТЕ ПАРКОВЕ

Друга спорна и нуждаеща се от разумно управление зона са природните и националните паркове и високите планини. Относно защитените зони имаше още един предизборен ангажимент, който ще си позволим да напомним - управляващите в момента ГЕРБ поеха като ангажимент за увеличаване на защитените територии от сегашните 5% от площта на страната до средните за ЕС 14% - както се вика „ха, дано"! Иначе може би трябва да се замислят и за опазване на сега съществуващите?

Относно парковете – Рила, Витоша и Пирин – искаме ясно да вербализираме следното – развитието на ски и зимните спортове е чудесно (освен ако липсата на сняг не ни принуди да закриваме ски курорти – както в Алпите), но това не бива да се случва за сметка на законност, разум и устойчиво развитие. Природните и националните паркове са създадени, за да опазват изключителни и крехки екосистеми, както и питейната вода на повечето населени места. Незаконните съоръжения, сечите за ски писти и допускането на неконтролиран огромен човешки поток в тези места сериозно нарушават ба-

ланса. Надяваме се да няма някой, който да си въобразява, че унищожението в ски зона Банско е обратимо или незначително. Тъжното е, че именно това често чуваме от експерти в отговорните държавни институции – всяко нарушение по отделно може и да не е пагубно, както те твърдят (макар и това да е спорно), но всичките, взети в своята съвкупност, вече представляват екологична катастрофа и ако не ги ограничим чрез по-стриктна превантивна политика, скоро ще понасяме последствията от собственото си късогледство.

КАМПАНИЯТА ЗА РИЛА ПРЕЗ 2009-ТА

И малко по-подробно за Рила, където неформалното национално гражданско обединение „Граждани за Рила“ тази година извърши чудеса от храброст. Годината започна със серия обучения по гражданска активност, които „Граждани за Рила“ извършиха съвместно с Екологично сдружение „За Земята“. Те засегнаха теми като държавно устройство, законодателен процес, институционално устройство на Европейския съюз, работа с медиите, организиране на акции и много други: Повече прочетете [тук](#). Представители на „Граждани за Рила“ пътуваха до Брюксел в края на април, където Комисията по петициите на Европейския парламент разгледа на заседание петицията за спиране на незаконното строителство в Рила. Пряк резултат от целия процес на работа с депутатите от Европейския парламент по случая Рила беше стартирането на наказателна процедура срещу България от Европейската комисия в края на ноември 2009 г. заради незаконното строителство в Рила.

Междувременно през цялата втора половина на годината „Граждани за Рила“ бяха неуморни в организирането на позитивни инициативи. Изключително успешният Национален пешеходен поход „Обичам Рила, ходя пеша!“ (<http://forthenature.org/actions/210>, <http://forthenature.org/news/896>) събра над 80 участници, които за 5 дни извървяха 90 км пеш



Снимка: Николай Николов

и стигнаха от х. Алеко на Витоша през планината Верила до Седемте рилски езера. Последваха пет зашеметяващи фотографски изложби за Рила (снимките бяха избрани чрез конкурс) на различни места в София: градинката пред Народния театър „Иван

Вазов” (<http://forthenature.org/gallery/203>, <http://forthenature.org/gallery/204>), Метростанция „СУ Св. Климент Охридски” (<http://forthenature.org/gallery/207>, <http://forthenature.org/news/1052>), Софийски централни Хали (<http://forthenature.org/gallery/208>), Централна ЖП гара (<http://forthenature.org/gallery/225>) и Национален дворец на културата (<http://forthenature.org/news/1208>). С изложбите в метрото, Халите и ЖП гарата и артистичните им откривания „Граждани за Рила” са абсолютен новатор в използването на тези нетрадиционни пространства за културни събития.

Гражданските инициативи за Рила продължиха неуморно и в друга посока. След стартирането на две наказателни процедури срещу България заради Рила бяха възобновени ежеседмичните граждански присъствия пред Министерски съвет. Четири поредни седмици бяхме на площада (<http://forthenature.org/gallery/221>, <http://forthenature.org/gallery/224>, <http://forthenature.org/gallery/227>, <http://forthenature.org/gallery/231>), за да покажем на управляващите, че птиците в Рила трябва да бъдат опазени, а функционирането на незаконния лифт до хижа „Рилски езера”, както и изграждането на парче на ски курорта „Супер Паничище” трябва да бъдат прекратени. Пряк ефект от акциите бяха личните срещи на „Граждани за Рила” с министрите Нона Караджова и Симеон Дянков. Министърът на околната среда и водите Караджова ни увери, че няма да бъде допуснато подготвената след нови незаконни сечи ски писта до трасето на

лифта да бъде ползвана този сезон като ски писта. Остава да изчакаме и да видим. А ние продължаваме с пълна пара и през 2010-та!

ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ

И още една насока, за която се борихме тази година. Основната ни цел и задача е нещата да се развиват балансирано и устойчиво – в този смисъл особено показна е борбата ни за разумното развитие на енергията от възобновими източници. Искаме да подчертаем следното – предвид световната истерия от Копенхаген - това е много деликатен проблем, който седи пред нас за в бъдеще и трябва да се подхожда разумно към строителството и разположението на водноелектрически централи, ветро- и слънчеви паркове. Най-добрият начин за стабилна енергийна политика е насърчаването на енергийната ефективност на домакинства и предприятия (саниране, качество на електроуреди и съзнателно отношение). Когато се изграждат водни електроцентрали, трябва да се има предвид, че водата от реките и екосистемите там са важни и крехки за развитието и водоснабдяването на местните общности. Затова трябва много да се внимава къде и колко водни електроцентрали се строят! Същото важи и за вятърните паркове – не бива да се допуска те да се издигат на миграционния път на птиците или в близост до населени места. Всичко в природата е свързано и опазването на биоразнообразието и жизнените екосистеми има огромно значение за услугите, които ни предоставя природата и за които за съжаление рядко се замисляме, а без тях не бихме могли да имаме нормална и здравословна среда за живот, да не говорим за икономическа активност и растеж. Преди някой да ни нарече „крайни еколози”, нека се замисли защо се борим на земята да останат повече гори и повече дива природа. Така че разум, обмислен подход и устойчиво управление на ресурсите :)

И тъй като все пак и декември беше изпъстрен с доста природозащитни активности, нека ви разкажем накратко за най-важното и през този празничен месец.

Копенхаген. Водеща тема през декември бяха промените в климата, заради провелата се в Копенхаген безпрецедентна среща на 193 лидери на държави-членки на ООН. Освен официалната делегация, която участва на официалните преговори, български представители имаше и на гражданските акции



Снимки: Яна Пункина



и паралелния климатичен форум. Девет представители на неправителствени организации от България участваха в най-голямата досега в световната история демонстрация, призовава световните лидери за незабавни и реални мерки за ограничаване на парниковите емисии на икономиките, както и в дискусиите и дебатите по време на форума KlimaForum09 за търсене на решения на климатичната криза. Обвързващо споразумение така и не се подписа, такова може да се очаква най-рано догодина по това време на следващата среща на ООН за климата в Мексико. Тук може да видите повече за престоя на българската група в Копенхаген: <http://forthenature.org/news/1239>, <http://forthenature.org/news/1225>, <http://forthenature.org/news/1213>.

Генно-модифицирани организми. Друга гореща тема през декември бяха готвените промени в Закона за генно-модифицираните организми, които предвиждат сериозно либерализиране на режима за освобождаване на ГМО в околна-

та среда. Приетите вече на първо четене от Комисията по земеделие и гори към Парламента поправки предвиждат да отпадне забраната ГМО да се освобождават в защитените зони от Натура 2000 в България! Заражда се сериозна гражданска инициатива за недопускане на промените, които институциите оправдават с натиск за хармонизиране на законодателството от страна на ЕС. За нас това оправдание звучи твърде съмнително, също така сериозно се притесняваме, че повечето български депутати, които след Нова година ще трябва да гласуват предложените промени в пленарна зала, не са информирани какво точно представляват ГМО и какви са опасностите от тях. Повече за ГМО и рисковете тук: <http://www.kompira.co.cc/>, <http://forthenature.org/news/1234>. Повече за първите граждански инициативи: <http://forthenature.org/news/1235>, <http://forthenature.org/gallery/229>. На намеренията за промени в Закона за ГМО реагира и Българска асоциация „Биопродукти“ в становище, изпратено до депутатите в Комисията по околна среда и води и Комисията по земеделие и гори в Парламента: <http://forthenature.org/news/1216>. А според данни на софийската РИОКОЗ дори и в момента разпоредбите на сега действащия закон се нарушават, тъй като много от храните на пазара съдържат ГМО, без това въобще да е означено на етикетите им: <http://forthenature.org/news/1242>.



На 10 декември се проведе граждански протест, настояващ за неприемане на промените в Закона за ГМО.

Президент-браконьер. Ще завършим с любопитна информация за любимия ни президент-браконьер. Година след като Георги Първанов отстреля архар в резерват в Узбекистан по време на официално свое държавно посещение, официален

узбекски източник най-сетне потвърди тази информация:
<http://forthenature.org/media/1092>.

И наистина за финал – един куп практически съвети как да намалите въздействието върху околната среда от ежедневните си дейности: <http://forthenature.org/news/1240>.

Бъдете щастливи, здрави и доволни!